

Museu de Ciències Naturals de Barcelona Centre de Documentació

Memòria 2022

Continguts

1. Resum.....	2
2. Col·leccions.....	4
2.1. Biblioteca i Mediateca.....	4
2.2. Arxiu Històric.....	5
3. Serveis.....	7
3.1. Visites presencials i atenció al públic.....	7
3.1.1. Visites presencials.....	7
3.1.2. Consultes.....	8
3.2. Consultes i préstecs de documents.....	9
3.2.1. Consulta de documents en sala.....	9
3.2.2. Préstec de documents.....	9
3.3. Subministrament de documents.....	10
3.4. Préstec interbibliotecari i obtenció de documents.....	10
3.5. Persones usuàries.....	11
3.6. Suport a la recerca i a la difusió científica.....	12
3.6.1. Control i difusió de la producció científica institucional.....	12
3.6.2. Suport al personal investigador.....	14
3.6.3. Suport a la difusió de publicacions.....	14
3.6.4. Suport al Departament de Col·leccions.....	16
4. Difusió.....	17
4.1. Activitats.....	17
4.2. Internet i xarxes socials.....	19
4.3. Productes documentals.....	20
4.4. Taula-resum de visites a recursos en línia.....	20
4.5. Publicacions.....	21
5. Cooperació.....	22
5.1. A l'interior de l'MCNB.....	22
5.2. Amb altres institucions.....	22

1. Resum

Durant el 2022 s'ha treballat principalment en la **re-organització de col·leccions** derivada del trasllat l'any anterior dels fons sobre geologia i ciències de la Terra ubicats al Museu Martorell. Donat que tot hi cabia a la seu actual al Castell dels Tres Dragons, s'ha decidit realitzar les accions necessàries per tal que els **llibres** publicats a partir de l'any 2000, de totes les disciplines, quedin en aquest edifici, i els publicats en data anterior vagin a un magatzem de custòdia (recuperables sota demanda). La col·lecció de llibre antic (publicat abans del 1900) romandrà a l'espai actual al Castell.

El moment ha estat propici per començar a esporgar **revistes** en base a la seva disponibilitat a d'altres biblioteques i a internet, així com el valor de l'edició en paper i la relació amb col·leccions i personal conservador i investigador del Museu.

Degut a aquestes tasques, **la Biblioteca ha estat tancada al públic general**, tot i que s'han atès algunes visites de personal especialitzat prèvia sol·licitud. Les visites de personal del Museu, així com **consultes** d'informació, també s'han continuat atenent. S'han subministrat **560 documents** del fons i s'han gestionat més de **200 préstecs** personals i interbibliotecaris. La col·lecció ha augmentat en **351 llibres** que han anat a Biblioteca i Mediateca, i s'ha continuat gestionant la rebuda de més de **300 títols de revista**, la majoria dels quals són publicacions científiques per a la Biblioteca. Quasi tot el fons de monografies està descrit al Catàleg de les Biblioteques del CSIC¹.

A l'**Arxiu Històric** s'ha realitzat una intensa tasca relacionada amb donacions d'altres institucions, així com de persones jubilades. S'han rebut i inventariat **25 capses**, i s'ha ingestat en format digital la meitat del contingut al sistema ATOM. Actualment, el **90% del fons està digitalitzat** i entrat en aquesta plataforma, però no disponible online encara.

A la **Mediateca** s'ha continuat rebent públic escolar i familiar durant caps de setmana i festius, superant les **10.400 visites**, fent **86 nous carnets**, responent prop de **1.200 consultes** i **prestant més de 800 llibres**. A més a més, s'han consultat quasi **8.800 documents en sala**. Des d'allà també s'ha vehiculat la col·laboració amb altres departaments de l'MCNB a la seu central del Parc del Fòrum i s'ha participat i organitzat **activitats**, com veurem més endavant.

Entre visites, consultes, préstecs i sol·licituds de documents, el Centre de Documentació ha atès **11.214 persones** durant tot el 2022. A més a més, l'activitat en línia ha continuat creixent. S'ha arribat a prop de 500 seguidors a **Twitter**, amb una ràtio d'interacció anual del 3,7% i quasi 120 visualitzacions de piulades al dia. **RECERCAT**, que ha arribat a 750 articles i publicacions de persones vinculades a l'MCNB, ha generat 164 visites al dia, mentre que els continguts introduïts a la base de dades **Dialnet** han rebut 131 visites diàries. El control de la producció científica s'ha continuat realitzant, comptabilitzant quasi 2.000 articles i publicacions a **Google Scholar**, dels quals s'estima que el 20% és a Scopus i el 7,8% a Web of Science.

¹ https://csic-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/search?vid=34CSIC_VU1&lang=es_ES

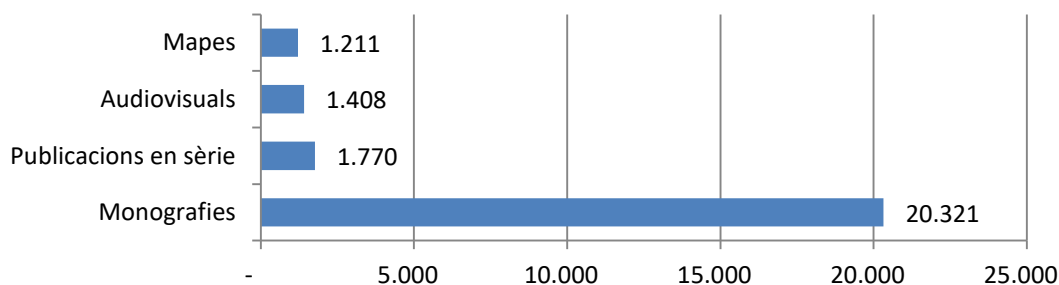
Quant a **difusió i activitats**, tots els **productes documentals** (noves adquisicions, El Llibre del Mes, DocuMuseus, etc.) s'han traspassat al sistema de gestió d'enviaments de correu electrònic Mailchimp. S'ha participat al **IX Congrés de Patchwork Evolutiu** i a la **Nit dels Museus**, s'ha organitzat un **Club de Lectura** i la **3a Jornada sobre Ciència Oberta**, i s'ha assistit a la **5a Jornada DocAmbCat** (Centres de Documentació Ambiental de Catalunya) i al **XXI Seminario RECIDA** (Red de Centros de Información y Documentación Ambiental).

2. Col·leccions

2.1. Biblioteca i Mediateca

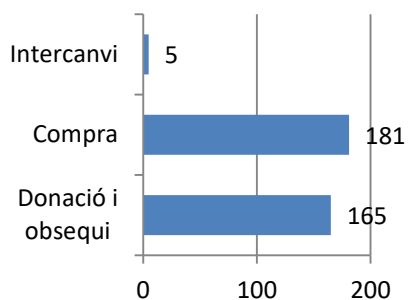
El fons total està constituït per **24.710 registres bibliogràfics**, dels quals la gran majoria (82%) pertanyen a monografies.

Registres bibliogràfics del fons de Biblioteca i Mediateca

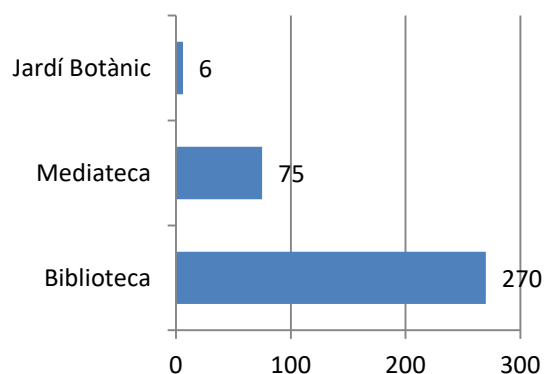

Quant a les monografies (llibres), hi ha hagut un increment de **351 registres respecte de l'any anterior**, repartits de la següent manera segons origen de l'adquisició i destí. L'ingrés per donació i obsequi ha estat quasi tan nombrós com per compra, i $\frac{3}{4}$ parts dels llibres han anat a la Biblioteca.

Origen de les adquisicions

Destí de les adquisicions

Dels 1.770 títols que hi ha a la Biblioteca, **es reben actualment 296 revistes i publicacions periòdiques**. D'aquestes, la major part es reben per intercanvi o donació (15%) i no per subscripció (2%).

A la Mediateca hi ha 13 títols. Es reben 8, dels quals 7 en subscripció i un per intercanvi.

Quant a preservació i conservació de la col·lecció impresa, s'han **enquadrant** 155 volums de revista i s'han **restaurat** 17 llibres.

També s'ha encarregat el treball de re-anomenar i editar els fitxers informàtics relacionats amb 106 exemplars de revistes antigues del Museu, en 7 formats digitals diferents, amb l'objectiu d'ingestar-les la plataforma **Arxiu de Revistes Catalanes Antigues (ARCA)**².

2.2. Arxiu Històric

S'han ingressat les següents col·leccions, fons i conjunts documentals. Totes s'han entrat al sistema de gestió arxivística (ATOM), excepte el fons Joaquim Mateu, que encara està en procés.

Conjunt	Tipus	Volum	Inventari	Atom
Col·lecció de postals Museu Darder	Postals	1 capsa	Sí	Sí
Fons Joaquim Mateu	Documentació (correspondència) fotografies i diapositives	11 capses	Sí	En procés
Postals antigues del Museu	Postals	1 capsa	Sí	Sí
Fons Àngel Lagar Mascaró	Documentació personal, familiar, correspondència professional, documentació professional i postals	1 + ½ capses	Sí	Sí
Fons Ramon López Verge	Documentació acadèmica, correspondència professional, apunts de teoria	½ capsa	Sí	Sí
Arxiu General MCNB - Transferència d'Anna Omedes	Documentació de l'empresa Herzog & Demeuron: documentació administrativa, documentació cartogràfica, plànols d'arquitectura, fotografies, impresos, dibuixos	9 capses	Sí	Sí
Arxiu General MCNB –	Documentació administrativa	1 capsa	Sí	Sí

² <https://arca.bnc.cat/>

Transferència de Francesc Uribe, documents electrònics

digital

S'han realitzat un total de **180 descripcions**, entre documents simples i compostos (expedients).

Quant a **registres**, s'ha creat un total de 512, segons s'especifica a la següent taula:

Autoritat	Nom: 338
	Matèries: 89
	Topònims: 69
Gènere i forma	7
Ocupació ³	9

A més, s'han **digitalitzat** 42 llibres de registre dels departaments de Mineralogia, Paleontologia i Petrologia del Museu, amb formats de conservació i consulta, així com 18 caps de l'Arxiu Històric.

³Es tracta d'adjectius relatius a especialitats i que es vinculen a les autoritats de nom: p. ex. Fotògrafs, Entomòlegs, Geòlegs, etc.

3. Serveis

S'analitza per separat la **Biblioteca** (que inclou el fons de l'Arxiu Històric), localitzada al Castell dels Tres Dragons al Parc de la Ciutadella, i la **Mediateca**, ubicada a la seu de l'MCNB al Parc del Fòrum.

Els **dies d'obertura** de la Biblioteca són de dilluns a divendres, però durant tot el 2022 ha estat tancada al públic extern amb motiu de les tasques preparatòries per al trasllat de les col·leccions. Així doncs s'ha atès públic intern i l'extern quan ha estat consulta remota. Així i tot, hi ha hagut un període durant el qual la biblioteca ha tancat completament, també per al públic intern i a les consultes externes.

La **Mediateca** ha obert caps de setmana i festius, amb un total de **120 dies**.

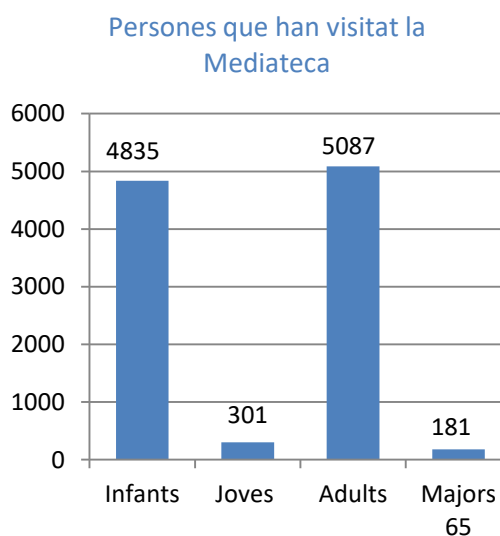
S'ha realitzat un **canvi d'indicadors** tal i com s'explica a l'apartat 5.2.

3.1. Visites presencials i atenció al públic

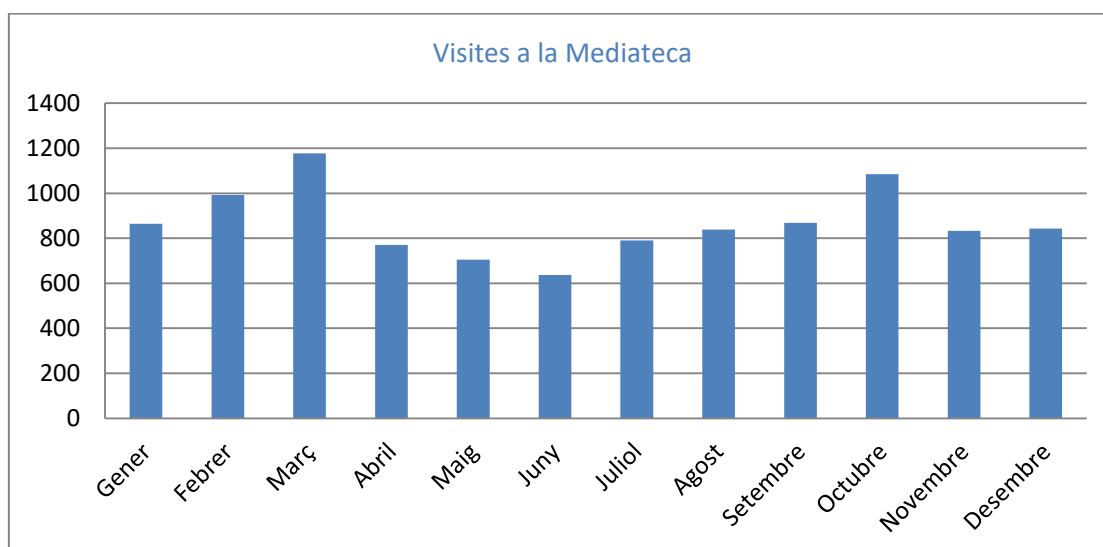
3.1.1. Visites presencials

A la **Biblioteca** es van rebre **91 visites**. Totes elles van generar consultes, i la majoria de les persones ateses tenien relació amb l'MCNB, incloent personal intern, extern i col·laborador.

A la **Mediateca** s'han rebut **10.404 visites**. Quasi la meitat han estat adults (de 30-64 anys), i una quantitat similar han estat els infants (fins els 15 anys). Això és degut al fet que moltes de les visites que es reben són familiars. S'han rebut poques visites de públic jove (16-29 anys) i gent gran (+65 anys).

Les **visites** a la Mediateca han estat relativament constants al llarg de l'any, amb una mitjana de 87 visites per dia d'obertura i uns màxims al març i a l'octubre i mínims a maig i juny.

3.1.2. Consultes

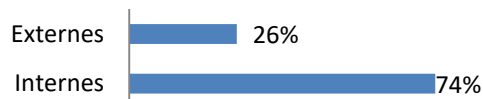
El personal de **Biblioteca** va atendre un total de **69 consultes** d'informació.

Aquestes consultes es poden agrupar de les següents maneres.

Per tipus de persona usuària, **¾ parts de les consultes provenen d'usuaris interns** (persones vinculades a l'MCNB, incloent personal intern, extern i col·laborador).

Aquest fet és degut al tancament d'espais i serveis abans mencionat.

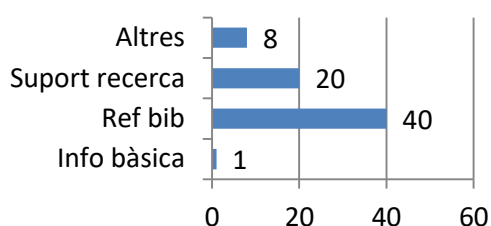
Consultes a la Biblioteca, persones usuàries internes o externes

Per tipus d'informació sol·licitada, 40 consultes (el 58% del total) han estat relacionades amb **informació i referència bibliogràfica** i el 29% sobre **suport a la recerca i a la comunicació científica**.

El restant 13% cau a la categoria d'altres i informació bàsica del Centre de Documentació.

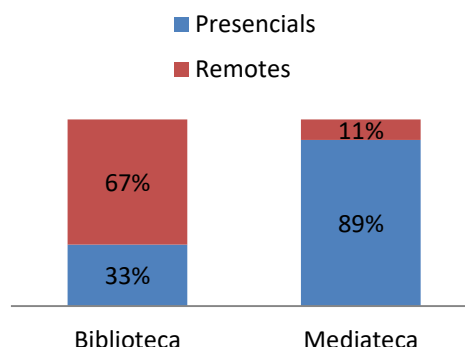
Consultes a la Biblioteca per tipus d'informació

Per últim, una tercera part de les consultes s'han rebut i resolt presencialment, i la resta de manera **remota** (per correu-e la gran majoria).

Quant a la **Mediateca**, es van atendre 1.173 consultes, la gran majoria de manera **presencial**.

Consultes a Biblioteca i Mediateca per tipus de via

3.2. Consultes i préstecs de documents

3.2.1. Consulta de documents en sala

A la Biblioteca es van consultar 77 documents, entre llibres i revistes.

Quant a la Mediateca, s'han realitzat un total de **8.787 consultes de llibres, revistes i audiovisuals**. El 83% de les consultes correspon a llibres infantils. Un 10% més de les consultes correspon a llibre juvenil i adult sobre natura (fauna, flora i geologia), i el restant 7% es distribueix en altres temàtiques de les ciències naturals, incloent narrativa d'adults.

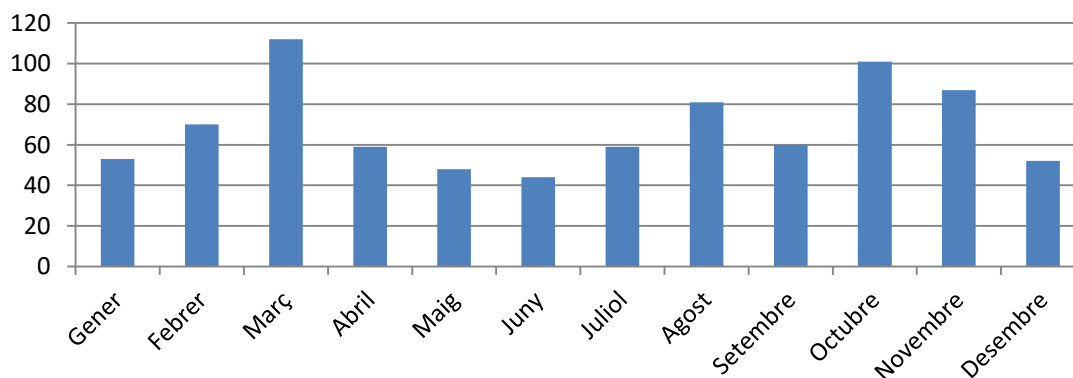
3.2.2. Préstec de documents

A la **Biblioteca** s'han realitzat 55 préstecs, la gran majoria a persones usuàries internes.

A la **Mediateca** s'han realitzat 826 préstecs, on el format llibre (81%) predomina sobre l'audiovisual (19%).

L'evolució dels préstecs va ser semblant a la de les consultes dels documents, amb màxims a març i octubre, i mínims a maig i juny.

Evolució anual de préstecs a la Mediateca

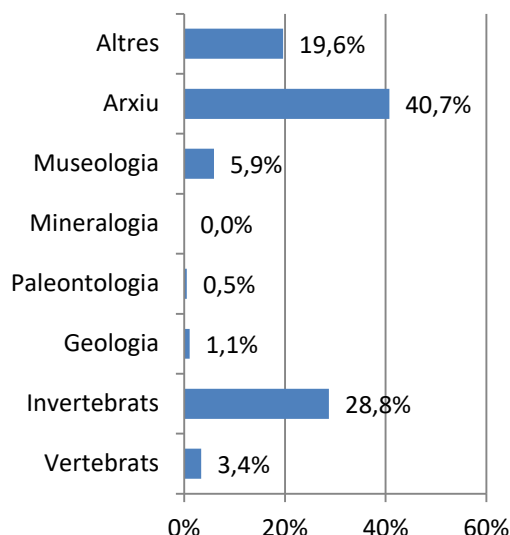
3.3. Subministrament de documents

La **Biblioteca** ha subministrat un total de **560 documents**, inclosos articles de revista, capítols de llibre, expedients de l'Arxiu Històric i altres. El 80% d'ells s'han tramitat de manera remota, atenent sol·licituds per correu electrònic, mentre el restant 20% s'ha fet presencialment.

Quant a les **matèries** dels documents, el 41% correspon a **expedients** de l'Arxiu Històric.

De la resta de documents servits, el 29% correspon a **invertebrats**. Hi ha un 20% de relacionats amb altres branques de les ciències naturals, i una petita part de museologia (6%), vertebrats (3%), geologia (1%) i paleontologia i mineralogia per sota de l'1%.

Documents servits per matèries

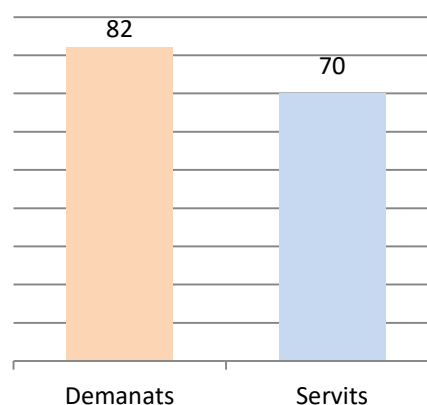
3.4. Préstec interbibliotecari i obtenció de documents

Durant tot el 2022 s'han gestionat un total de **152 peticions de PI-SOD**.

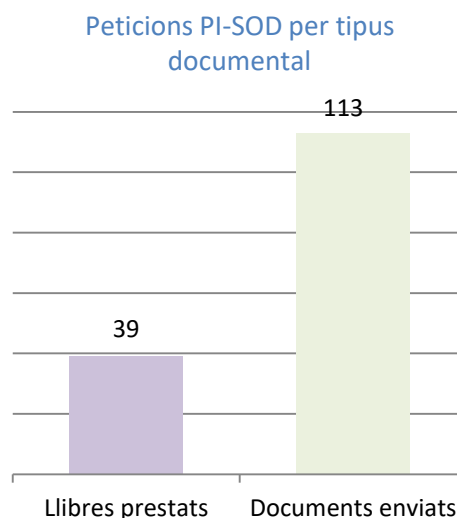
La **proporció entre peticions emeses i rebudes ha estat equilibrada**, doncs el 54% d'elles correspon a llibres o documents demanats a altres biblioteques per ser prestats o proporcionats a persones usuàries del Centre de Documentació, i el restant 46% correspon a llibres o documents enviats a d'altres biblioteques per que aquestes, al seu torn, poguessin atendre les sol·licituds dels seus usuaris i usuàries.

La majoria de les tramitacions de PI-SOD en un sentit o un altre, han estat amb biblioteques pertanyents a la **xarxa del CSIC**. Val a dir també que unes 30 peticions rebudes de llibres i revistes no han pogut ser ateses degut al fet que el fons respectiu es trobava al magatzem extern.

Peticions documents PI-SOD

Quant al tipus de document, el **25% han estat llibres prestats**, i posteriorment tornats a la biblioteca d'origen, i el restant **75% han estat documents (sobretot articles de revista) enviats** per correu electrònic o pel sistema GT-BIB que posa al nostre abast la xarxa de biblioteques del CSIC.

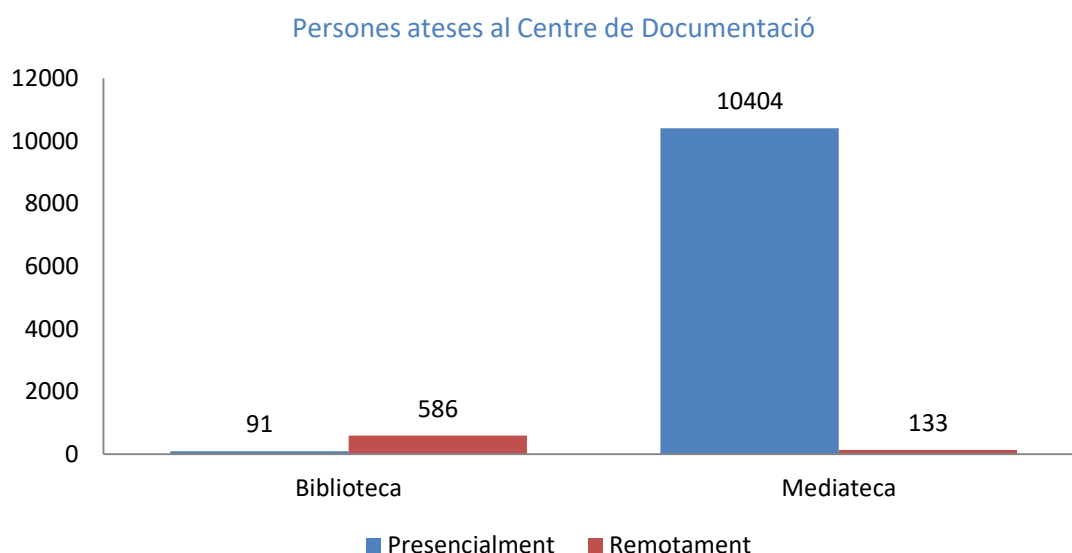

3.5. Persones usuàries

Durant l'any s'han realitzat 90 nous carnets, arribant a 2.453 persones usuàries registrades.

Tenint en compte les visites presencials i les persones ateses de manera remota, podem dir que **11.214 persones han utilitzat els equipaments, col·leccions i serveis del Centre de Documentació** durant el 2022.

La distribució entre la Biblioteca i la Mediateca del Museu és tal com segueix. **El 94% de les persones usuàries correspon a la Mediateca**, on l'atenció ha estat principalment **presencial**, i el restant **6% correspon a la Biblioteca**, on l'atenció ha estat majoritàriament **remota**.

3.6. Suport a la recerca i a la difusió científica

El suport a la recerca és un servei que presten les biblioteques i centres de documentació de les institucions d'investigació, i consta de les accions que es realitzen per formar i dotar de recursos al seu personal investigador per tal que millorin l'eficàcia dels seus processos i el seu impacte científic, així com el control i difusió de les seves publicacions a nivell institucional, i altres tasques de suport a departaments de la institució.

A l'apartat 4.4. es pot consultar una taula resum que inclou les visites web a alguns dels repositoris i bases de dades que es mencionen a continuació.

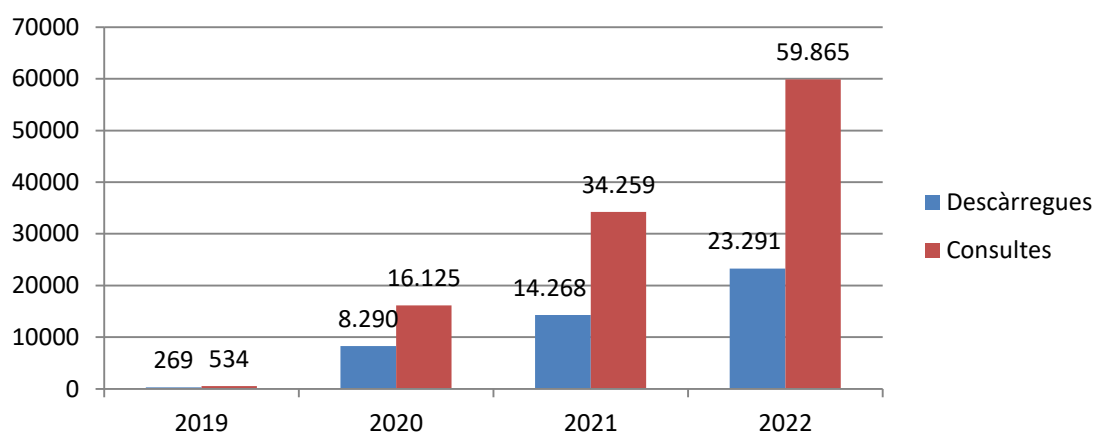
3.6.1. Control i difusió de la producció científica institucional

Com a tasca estructural del Centre de Documentació, s'ha continuat recopilant els articles i publicacions de persones vinculades al Museu.

A **RECERCAT**⁴, s'ha assegurat la presència de totes les publicacions realitzades a partir del 2017, amb uns **750 registres** bibliogràfics, cadascun amb el seu respectiu fitxer PDF. Val a dir que les publicacions de RECERCAT són indexades de manera automàtica per RECOLECTA (nivell espanyol) i OpenAire (nivell europeu).

Com es pot apreciar al següent gràfic, tant les consultes de les pàgines de RECERCAT com les descàrregues de documents PDF han anat augmentant al llarg dels anys. Per a l'últim període interanual, les primeres han augmentat el 75% les primeres i el 63% les segones. Això és degut a l'increment de publicacions compartides, a la seva indexació automàtica a Google i recollidors científics, i a la labor de difusió realitzada pel CD a nivell de xarxa social. A finals de 2022, el nombre acumulat de descàrregues era de 46.118, i el de consultes, 110.783.

Descàrregues i consultes a RECERCAT

Des de l'any 2021, vam col·laborar amb el Servei de Documentació i Accés al Coneixement (SEDAC) de l'Ajuntament de Barcelona per a la participació al seu repositori institucional

⁴ <https://www.recercat.cat/handle/2072/351515>

BCNROC. D'aquesta manera, es va implementar una comunitat⁵, on el repositori indexa periòdicament els registres de RECERCAT.

Una altra eina per al control i difusió ha estat **Google Scholar**. Mitjançant un perfil gestionat per nosaltres⁶, es recull la gran majoria dels articles i publicacions de persones vinculades amb l'MCNB des dels seus inicis (1898-2023). A més a més, serveix per proporcionar informació sobre l'impacte bibliomètric a nivell institucional, i extreure registres bibliogràfics i llistats de referències. A finals de l'any comptava amb **1.960** registres (val a dir que Google Scholar pot contenir enllaços a les publicacions, però no les publicacions mateixes, com sí fa el repositori RECERCAT).

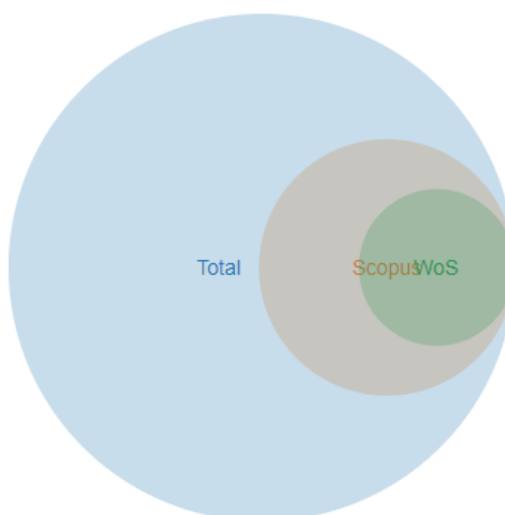
Quant a bases de dades científiques, s'han detectat **152 publicacions a Web of Science** (2003-2022), i **481 a Scopus** (1979-2022), que té una cobertura més àmplia o menys exigent. Val a dir que aquesta identificació de publicacions és possible gràcies a la tasca realitzada pel CD per homogeneïtzar el nom del Museu a les signatures de les autories, que pot aparèixer en diversos idiomes i formes. Tot i així, les dades de les extraccions automàtiques no són 100% fiables perquè contenen encara publicacions d'autories que no són del Museu, i algunes del Museu no apareixen.

Aquestes bases de dades permeten extraccions d'informes que indiquen els articles més citats, la distribució per matèries, el nombre d'autors, etc., que són lliurades a petició tant de personal directiu com personal investigador del Museu, sota demanda.

Donat que la cobertura temporal del repositori i de les bases de dades és diferent, no és possible efectuar una comparació en la indexació a no ser que seleccionem un període d'anys comú. Així, si seleccionem els 20 anys comuns a totes les fonts (2003-2022) i considerem que tota la producció científica figura a Google Scholar (estimem que és probable en un 90%), tindríem la següent distribució de publicacions:

- Google Scholar (totes): 1.960
- Scopus: 408 (20,8% del total)
- Web of Science: 152 (7,8% del total)

Si assumim que totes les publicacions presents a Web of Science ho són també a Scopus (també altament probable), podríem obtenir el següent diagrama de Venn.

⁵ <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/120126>

⁶ <https://scholar.google.com/citations?user=mnPpbhAAAAAJ>

Val a dir, però, que no totes les publicacions són susceptibles de ser indexades a bases de dades científiques com Scopus i WoS, doncs entre elles trobem comunicacions a jornades, pòsters, materials divulgatius, etc. Per tant, els percentatges d'indexació (25,5% a Scopus i 9,5% a Web of Science) serien en realitat superiors.

Quant a la plataforma científica **Dialnet**, no és possible saber el nombre de publicacions pertanyents a persones vinculades a l'MCNB, però sí es pot identificar el total d'autors i autores que en algun moment han signat com a part del museu: 127 persones. Es tracta d'un nombre superior als 91 d'Scopus i els 24 de WoS, perquè Dialnet té una cobertura més àmplia de publicacions, sobretot a l'àmbit Iberoamericà.

3.6.2. Suport al personal investigador

D'ofici, es realitzen **comunicacions al personal investigador de l'MCNB** sobre els progressos en la catalogació a RECERCAT, així com de les publicacions amb més descàrregues i consultes. També sobre novetats en les bases de dades científiques i gestors bibliogràfics (Mendeley).

També s'atenen **consultes relacionades amb el procés de la comunicació científica**: gestió de referències, selecció de revistes, publicació d'articles, difusió, impacte, etc. Com s'ha indicat al capítol de serveis (3.1.2.), el 29% de les consultes rebudes han estat relacionades amb aquest tipus d'informació, representant un total de 20 consultes respostes.

3.6.3. Suport a la difusió de publicacions

Revistes publicades pel Museu

Es va realitzar el seguiment de la indexació i l'impacte de les revistes publicades pel Museu, igual que els anys anteriors.

Aquestes publicacions, a més de trobar-se a la web del Museu⁷, es cataloguen a Dialnet⁸ i es pugen a RACO⁹.

Presentem la informació sobre les visites rebudes a la següent taula de manera combinada:

Revista	Contingut	Dialnet			Contingut	RACO		
		2020	2021	2022		2020	2021	2022
ABC	2001-	21.864	3.558	9.390	2001-	35.484	11.705	16.759
AMZ	2017-	2.760	5.563	5.455	Complet (2003-)	6.504	2.809	2.501
TMGB	Complet (1990-)	7.848	9.500	7.536	Complet (1990-)	4.140	1.405	1.501
MZ	1958-1965	753	2.324	3.240	Complet (1958-)	1.232	6.789	3.502
TMZ	Sense contingut	660	714	649	Complet (1979-)	0	-	-

⁷ <http://museucienciesjournals.cat/>

⁸ <https://dialnet.unirioja.es/institucion/MCNB/revistas/editor/4871>

⁹ <https://raco.cat/>

Monografies Complet (2003-)	1.344	1.709	1.407	Complet (2003-)	1776	702	500
Total	35.229	53.368	47.677		59.136	23.409	24.764

Les visites a **Dialnet** han baixat per a quasi totes les revistes (excepte “Miscel·lània zoològica”) i per tant el total de visites també s’ha reduït. Quant a **RACO**, el nombre total de visites rebudes és similar a l’anterior i menor de la meitat del 2020, i l’única revista que ha augmentat és Animal Biodiversity and Conservation, compensant les baixades de la resta.

Tot i així, la plataforma **Dialnet**, amb cobertura geogràfica hispanoamericana, està proporcionat una visibilitat superior a RACO (amb cobertura exclusivament catalana).

Dialnet també proporciona el nombre d’usuaris subscrits a alertes de nous números de cada revista. L’augment de subscripcions és sostingut, amb Animal Biodiversity and Conservation tenint un pes relatiu del 81%.

Revista	2020	2021	2022
ABC	694	706	716
AMZ	21	31	32
TMGB	68	72	72
MZ	18	22	24
TMZ	15	18	18
Monografies	20	24	24
Total	836	873	886

Quant a d’altres plataformes, la revista ABC figura al rànquing Google Scholar de l’any 2021¹⁰, amb un Índex H5 similar durant els darrers 3 anys, mentre que la mitjana del mateix índex (que té una cobertura dels 5 anys anteriors complets) ha estat pujant:

Revista ABC	2020	2021	2022
Índex H5	11	13	12
Mitjana H5	15	18	19

Catalogació a Dialnet i el seu impacte

La següent taula recull les dades de catalogació a Dialnet (això inclou tant les publicacions pròpies del museu, com altres revistes i llibres del fons de la biblioteca). Es pot apreciar la disminució de la tasca realitzada, deguda a la prioritització d’altres tasques de la Biblioteca.

Catalogació a Dialnet	2020	2021	2022
Exemplars de revista	12	19	14
Articles de revista	118	212	73
Llibres col·lectius	4	2	0
Capítols de llibre col·lectiu	206	32	0
Llibres no col·lectius	31	86	0
Autors (accions)	684	1160	2
Autors (creats)	301	629	113

En acabar l’any, les revistes mantingudes pel Centre de Documentació tenien 1.709 subscripcions d’alertes de nous números, registrades per usuaris registrats a la plataforma

¹⁰ https://scholar.google.com/citations?view_op=top_venues

3.6.4. Suport al Departament de Col·leccions

S'ha continuat gestionant, de manera coordinada amb Col·leccions, el perfil a Google Scholar¹¹ per a **l'anàlisi de l'impacte de les col·leccions del Museu en la literatura científica**.

A finals de 2022 hi havia uns 720 registres, corresponents a articles i publicacions que contenen mencions a espècimens de col·leccions de l'MCNB. Aquestes publicacions poden ser amb autoria de persones vinculades a l'MCNB, o no.

El perfil aporta informació sobre índexs d'impacte, però la informació interessant radicaria en l'anàlisi profund d'aquest conjunts de dades, per identificar col·leccions, mencions, cites, i procedència de les cites.

¹¹ <https://scholar.google.com/citations?user=XEiy6VgAAAAJ>

4. Difusió

4.1. Activitats

Vam participar a la comunicació sobre l'exposició "Exposició (in)visibles i (o)cultes" i la tasca del Centre de Documentació pel que fa a la confecció i difusió de materials i guies de lectura, a la **5a Jornada DocAmbCat**, celebrada el 5 de maig a Barcelona amb el tema "Biblioteques i medi ambient amb veu de dona".

Ens vam sumar a la celebració del Dia Internacional dels Museus obrint la Mediateca de les 19 a les 24h. el dissabte 14 de maig durant la **Nit dels Museus**. La Mediateca va ser un suport per les activitats que es van realitzar al voltant d'aquesta jornada. Els usuaris habituals van aprofitar de fer ús dels serveis que es donen i es van fer carnets i préstecs nous durant l'obertura.

El dia 12 de maig hem participat en el **IX Congrés de Patchwork Evolutiu**, revisant 6 presentacions de pòsters científics de 160 alumnes de les assignatures "Ciència aplicada" i "Biologia i geologia" de 4t d'ESO de 4 centres educatius de Barcelona¹².

Com a edicions anteriors, des del Centre de Documentació hem participat a l'esdeveniment, formant part del jurat que avalua pòsters i la seva presentació oral. Ens hem centrat en aspectes formals del document, les referències bibliogràfiques, la correcció del text, la qualitat de la comunicació, etc., més que en la validació del contingut, que han realitzat altres companys i companyes del Museu amb més coneixement sobre biologia i evolució. Hem intentat que la nostra intervenció sigui des d'un punt de vista constructiu i motivador, i no excessivament crític, tenint en compte la joventut de les persones participants. L'experiència ha estat gratificant, i al mateix temps ens ha permès realitzar un servei a la nostra institució i difondre una mica la labor del Centre de Documentació¹³.

¹² Més informació a <https://edunat.museuciencies.cat/continuem-estirant-el-fil-de-levolucio/> i <https://twitter.com/MCNBeducacio/status/1525027504033079297>

¹³ Aquesta ressenya ha estat enviada a RECIDA per a la inclusió a l'article "Semillando lecturas verdes en el sistema educativo desde RECIDA", publicat a la revista "Mi biblioteca" de la Fundación Alonso Quijano (<https://www.alonsoquijano.org/revista-mi-biblioteca>), al número 70 (2022), p. 46-53.

El 15 de juny va tenir lloc la trobada de la 5a edició del **Club de Lectura** del Museu, en aquesta ocasió amb la col·laboració de la Biblioteca Francesc Boix. El llibre escollit fou “Un año en los bosques”, de la biòloga, periodista i bibliotecària Sue Hubell, una mostra del poder de les dones madures en què pren protagonisme el contacte diari amb la natura.

Ens vam reunir al Jardí Botànic Històric i vam comptar amb la conducció de la Conservadora d'Artròpodes de l'MCNB Berta Caballero, que va incidir en les diferències entre l'abella solitària i les mel·líferes i el seu paper en la conservació del medi natural.

El Centre de Documentació va organitzar la **3a Jornada sobre Ciència Oberta**¹⁴, que va tenir lloc el 6 d'octubre a la Sala d'Actes Ramon Margalef de l'MCNB, i va comptar amb el suport del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) i el Centre de Recerca en Informació, Comunicació i Cultura (CRICC) de la Universitat de Barcelona (UB).

Aquesta edició es va centrar en biblioteques i ciència ciutadana, per destacar el rol de les biblioteques i el seu equip com a agents implicats en els diferents àmbits i processos relacionats amb la Ciència Oberta. Estava adreçada a personal de biblioteques i centres de documentació, professionals de la comunicació i organització d'activitats, i en general a persones interessades en aquest àmbit de la ciència oberta i la ciència ciutadana. Va comptar amb ponents de renom provinents de diversos àmbits com universitats, ajuntaments i biblioteques.

Entre el 2 i 4 de novembre el Centre de Documentació torna a assistir al **Seminari RECIDA**, que aquest any celebrava la seva 21a edició a Valsain, Segòvia.

Com l'any anterior, vam participar al taller “Clubs de lectura verdes”, on els centres que formem part cedim lots de documents pels centres organitzadors de sessions o pels que volen començar.

¹⁴ <https://blog.museuciencies.cat/2022/10/cronica-de-la-3a-jornada-sobre-ciencia-oberta/>

4.2. Internet i xarxes socials

El Centre de Documentació ha continuat fent servir el seu perfil de **Twitter**¹⁵ per a difondre les seves col·leccions, serveis i productes documentals.

L'any va acabar amb 490 seguidors, xifra lleugerament superior a la de l'any anterior (448).

Quant a les estadístiques, l'eina d'analítiques pròpia de Twitter permet d'estudiar períodes trimestrals. A la següent taula recollim les dades de visualitzacions ("impressions") i ràtio d'interacció ("engagement rate"):

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	Mitjana anual	Total anual
Visualitzacions per dia	203	98	35	142	120	43.618
Ràtio d'interacció	2,7%	3,5%	3,5%	5,2%	3,7%	
Interaccions per dia	5,5	3,4	1,2	7,4	4,4	1.589
Total de clics als links	119	57	29	106		311
Clics per dia	1,3	0,6	0,3	1,2	0,9	

Les visualitzacions totals per al 2021 van ser de 96.178. Per a aquest 2022, es pot observar que aquest nombre és menor de la meitat. Això no obstant, la ràtio d'interacció mitjana anual, que el 2021 havia estat de 2,1%, ha pujat al 3,7%, i fins i tot arribant al 5,2% al darrer trimestre. Aquestes dades indiquen que **amb menys piulades, s'ha aconseguit més impacte**.

Alguns d'aquests "top tweets" són sobre productes documentals com "El llibre del mes", "Llibres rars i curiosos" i "DocuMuseus". També hi ha hagut publicacions exitoses sobre activitats i publicacions al repositori institucional. En resum, estem parlant d'una activitat reduïda però basada en publicacions originals i etiquetatge correcte.

També s'han realitzat piulades per **celebrar efemèrides**. Per exemple, amb motiu del Dia Internacional dels Arxius es va piular una publicació a Twitter¹⁶ per difondre unes postals cedides pel Museu Darder a l'Arxiu Històric, relatives a l'Exposició de Piscicultura i Pesca promoguda pel mateix Francesc Darder el 1912, i que va estar uns pocs anys a la seu del Castell dels Tres Dragons. El Departament de Comunicació del Museu també va realitzar una publicació a Instagram¹⁷ amb el mateix contingut. Altres exemples de piulades relacionades amb efemèrides van ser el Dia Internacional de la Dona i la Setmana Sense Soroll, i les promocionades per la xarxa DocAmbCat¹⁸.

Quant a la plataforma **MuseuObert**¹⁹, durant 2022 no ha estat considerada una prioritat i per aquest motiu pràcticament no s'ha actualitzat. En acabar l'any, figuraven 25 registres amb imatges i metadades de llibres antics (publicats abans de 1900).

¹⁵ <https://twitter.com/MCNBbiblioteca>

¹⁶ <https://twitter.com/MCNBbiblioteca/status/1534778568944898048>

¹⁷ <https://www.instagram.com/p/CekorpOlvWS/>

¹⁸ Vegeu apartat 5.2.

¹⁹ <https://www.museuobert.cat/ca/mcnb-biblioteca/>

Per últim, s'han realitzat actuacions per a la millora de la comunicació de notícies i productes documentals del Centre de Documentació. Així, a l'eina **Mailchimp** s'ha creat una sola audiència (en realitat dues: una en català i una altra en castellà) on cada persona pot triar les matèries del seu interès²⁰. Durant 2022 es van enviar 48 butlletins, generant 1.481 correus electrònics a 219 subscripcions, amb una ràtio d'obertura entre el 41% i el 66%, i un percentatge de clics entre l'11% i el 37%. També s'han realitzat comunicacions a persones vinculades a l'MCNB per informar sobre aspectes més interns.

A la taula-resum de l'apartat 4.4. es recull les visites web generades per aquests sistemes.

4.3. Productes documentals

Durant l'any s'han realitzat els següents productes documentals.

- **Guia de lectura** sobre sexualitat animal²¹
- **Noves adquisicions** per temàtiques i **DocuMuseus** amb el sistema de "newsletters" Mailchimp²²
- **El Llibre del Mes**: 10 ressenyes originals²³, també comunicades via Mailchimp

4.4. Taula-resum de visites a recursos en línia

La següent taula recull el nombre de **visites rebudes** pels repositoris RECERCAT i BCNROC i les plataformes Dialnet i RACO (analitzades al capítol 3.6.3.).

Contingut	Plataforma	2021	2022	Mitjana diària (2022)
Articles i publicacions d'autors del Museu	Visites a RECERCAT	34.259	59.865	164,0
	Visites a BCNROC	7.436	3.322	18,2
Revistes publicades pel Museu	Visites a Dialnet	53.368	47.677	130,6
	Visites a RACO	23.409	24.764	67,8
Difusió a xarxes socials	Visualitzacions a Twitter	96.178	43.618	119,5
Comunitat virtual Llibre Antic	Visites a MuseuObert	512	107	0,4
Noves adquisicions Biblioteca i Mediateca	Obertures de butlletins	230	873	2,4

Quant als repositoris institucionals de la producció científica, es pot apreciar com **RECERCAT genera molta més activitat que BCNROC**, i **Dialnet rep més visites que RACO**. RECERCAT ha aportat 164 visites al dia i Dialnet altres 130.

²⁰ <http://eepurl.com/gVx9RL>

²¹ https://museociencias.cat/wp-content/uploads/2022/02/Guia_lectura_Sexualitat_animal_2022.pdf

²² <https://us10.campaign-archive.com/home/?u=32096216b3e69b0bbe080c306&id=8e6d324185>

²³ <https://museociencias.cat/category/el-llibre-del-mes/>

D'altra banda, la tasca a **Twitter ha generat quasi 120 visualitzacions de piulades al dia**, amb molta menys presència d'activitat a MuseuObert i els butlletins de novetats que s'envien (els quals, això no obstant, també es "piulen").

4.5. Publicacions

El personal del CD ha participat a les següents publicacions:

Navarro Codina, Montserrat (2022). "Alicia Masriera, nomenada en 2022 sòcia d'Honor de la Institució Catalana d'Història Natural". *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, vol. 86, núm. 4, p. 211-217. <<https://www.recercat.cat/handle/2072/529992>>

Uribe, F.; Folia, M.; Navas-Fernández, M. (2022). "OMNIMUS: una historia de interoperabilidad para conocer y consultar diversas fuentes de datos del Museu de Ciències Naturals de Barcelona". *Revista de museología*, 84, p. 10-19. <<https://www.recercat.cat/handle/2072/522727>>

5. Cooperació

5.1. A l'intern de l'MCNB

La Mediateca ha realitzat **préstec de llibres per a ús intern d'Edunat**, el departament d'Activitats del Museu.

L'Arxiu Històric va subministrar **documentació textual (expedients) i visual (díptics i fulletons) per a l'elaboració de l'exposició "Imprescindibles. Les treballadores del Museu de Ciències Naturals de Barcelona 1917-1987"**²⁴.

5.2. Amb altres institucions

DocAmbCat

Com a part de la xarxa de Centres de Documentació Ambiental de Catalunya²⁵, hem participat en la difusió de les efemèrides:

- 26 gener, Dia Mundial de l'Educació Ambiental, fem piulada promocionant llibres sobre educació ambiental i col·laborem en la difusió dels cartells de la xarxa DocAmbCat²⁶. A nivell estatal, s'ha participat en un fil promogut per la Comisión de Bibliotecas Especializadas²⁷. També s'ha col·laborat en la difusió d'una guia sobre educació ambiental, elaborada per una biblioteca de la xarxa RECIDA²⁸.
- 5 juny, Dia Mundial del Medi Ambient. Dediquem la ressenya del Llibre del Mes²⁹ de juny, amb una temàtica relacionada amb aquesta efemèride.

RECIDA (Red de Centros de Información y Documentación Ambiental)

Aquesta xarxa, de la qual el Centre de Documentació forma part, ha obtingut el XVI Premio SEDIC a la Calidad e Innovación "pel gran impacte en la societat en tenir entre els seus objectius sensibilitzar la ciutadania sobre conservació del medi ambient, els recursos naturals, així com la defensa d'un consum responsable".

Com a membres de l'equip de treball responsable de xarxes socials, ens fem càrrec del perfil de Twitter de RECIDA³⁰ durant el mes de maig.

El 5 de juny, Dia Mundial del Medi Ambient, compartim en castellà la ressenya del Llibre del Mes de juny, com s'ha indicat abans, amb una temàtica relacionada amb aquesta efemèride.

²⁴ https://museuciencies.cat/exposicio_temporal/imprescindibles/

²⁵ <https://mediambient.gencat.cat/ca/dades-documentacio/centres-documentacio/centre-informacio-documentacio-medi-ambient/centres-de-documentacio-docambcat/>

²⁶ <https://twitter.com/MCNBbiblioteca/status/1486247535580573698?s=20>

²⁷ <https://twitter.com/MCNBbiblioteca/status/1486267209462779909?s=20>

²⁸ <https://twitter.com/MCNBbiblioteca/status/1486273428336295939?s=20>

²⁹ <https://museuciencies.cat/10-idees-per-salvar-el-planeta/>

³⁰ <https://twitter.com/RECIDANET>

S'ha assistit al XXI Seminario RECIDA³¹ entre els dies 2 i 4 de novembre.

Per últim, mencionar que les biblioteques de RECIDA solen ser receptores del nostre servei de préstec interbibliotecari i obtenció de documents.

SEDAC (Servei de Documentació i Accés al Coneixement)

Hem cooperat amb aquest servei, abans conegut com Biblioteca General de l'Ajuntament de Barcelona, per a la duplicació de la nostra comunitat de RECERCAT a BCNROC.

Amb Bioexplora-Omnimus

A petició del Centre de Documentació, l'empresa Nubilum, responsable de Bioexplora, ha incorporat a la base de dades Omnimus 1.625 noves publicacions procedents del perfil de la producció científica del MCNB a Google Acadèmic³². Aquestes publicacions apareixen a fitxes de Protagonistes, dintre la secció de biblioteca i bases de dades. Cal tenir en compte que els articles publicats a les revistes del MCNB fins a 2017, ja estaven incorporats a la secció "A les publicacions del Museu". També s'han realitzat propostes de millora a la plataforma, acceptades i implimentades posteriorment, i s'ha col·laborat en la completesa de la fitxa de Xavier Pascual³³, antic col·laborador d'Artròpodes.

Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)

El Centre de Documentació és una biblioteca associada a la Xarxa de Biblioteques del CSIC. Compartim catàleg i participem en el préstec interbibliotecari. Estem obligades a complir tots els requisits de manteniment i actualització de les bases de dades i recursos comuns de la Xarxa i a participar en els processos d'avaluació de resultats.

CRAI UB

Vam continuar col·laborant amb el CRAI de la Universitat de Barcelona per a l'entrada de nous termes al seu Taurus (THUB), el qual fem servir per a la indexació de matèries al RECERCAT.

Dialnet

Hem continuant cooperant amb Dialnet per a la catalogació a la seva base de dades³⁴ d'articles de revistes publicades pel Museu³⁵.

Amb altres biblioteques

Es van organitzar dos sessions del Club de Lectura³⁶ amb la **Biblioteca Ramon d'Alòs Moner**, al barri Besòs-Maresme.

³¹ Vegeu apartat 4.1. Activitats.

³² <https://scholar.google.com/citations?user=mnPpbhAAAAAJ>

³³ https://www.bioexplora.cat/WIKICOLLECTA/index.php/ca/protagonistes/item/pascual-torramade-xavier?category_id=2255

³⁴ <https://dialnet.unirioja.es/>

³⁵ Vegeu apartat 3.5.3.

³⁶ Vegeu apartat 4.1.

Amb personal bibliotecari de l'**Àrea Metropolitana de Barcelona, Institut del Teatre** i el **Servei de Documentació d'Educació Ambiental** de l'Ajuntament de Barcelona, finalitzem el projecte de Marc d'Indicadors per a Biblioteques Especialitzades, basat en normativa ISO, el sistema d'estadístiques per a biblioteques públiques del Servei de Biblioteques de la Generalitat, i els indicadors de l'ICUB. Es posa en marxa, en part, a partir de la realització d'aquesta memòria, i de manera completa a partir de les dades que es recullen a l'any 2023. REPETIT

I per últim, s'ha facilitat la identificació de 813 registres bibliogràfics pertanyents al nostre fons de Llibre Antic al Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya³⁷, gestionat per la **Biblioteca de Catalunya**.

³⁷ https://csuc-network.primo.exlibrisgroup.com/discovery/search?query=lds09,contains,MCNB,AND&tab=CCPBC&search_scope=CCPBC&vid=34CSUC_NETWORK:CCPBC_UNION&lang=ca&mode=advanced&offset=0